

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer,
vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.
Előfizetési ár: egész évre 6 K.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdeteknél minden egyes szóért,
minden közies után 6 fillér fizetendő.

Állandó hirdeteknél nagyobb kedvezmény.

Kisebb hirdetekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal... * 28.— Nyolcad oldal * 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

ZICHY NÁNDOR GRÓF

1829—1909.

Meghatóan szép ünnepségek keretében rótta le a hála és szeretet adóját a magyar keresztény társadalom Zichy Nándor gróf v. b. t. tanácsosnak és tárnokmesternek, a magyar katolicizmusért apostolkodó világi főúrnak, születése 80-ik évfordulóján. Nincs katolikus szív e hazában, amelyből öröm ne sugározna annak tudatában, hogy a keresztény magyar társadalom őszinte ragaszkodásának az ünnepelt nagy férfiúval szemben való megnyilatkozásai azon eredmények kifejezői, amikert az agg főúr mint hű katolikus és magyar, értelmének minden tudását, szívének minden dobbanását, törhetlenül szilárd akarattal egész életén keresztül áldozta. Neve fogalom, melynek lényegéhez tartozik a keresztény világnézetből eredő lángoló hit, nem alkuvó hazaszeretet, a megvesztegethetlen hűség és ragaszkodás Egyházunkhoz és hazánkhoz. Az ünneplésből kivesszük a magunk részét mi is, mert Zichy Nándor gróf lelkének fényéből a keresztény szellemű kulturára is melegség áradt. Érezzük, hogy nagy lelkének varázsa elhat a legigénytelenebb külsejű kath. iskola falai közé is és ott életet ébreszt, lelkesít, hogy minden magyar kath. tanító esüggedést nem ismerve, erős elhatározású katolikus és cselekedni kész magyar nemzedéket neveljen a gondjaira bizott esetektől. Ezért van nekünk is jogunk arra, hogy ünnepeljünk az ünneplőkkel és helyet kérjünk az üdvözlők nagy taborában. A magyar kath. tanítók küldöttsége gróf Zichy Gyula pécsi püspök védőelnök vezérlete alatt a következő felirathat tolmácsolta a 80 éves Mester előtt hódoló tiszteletét:

Nagyméltóságú Gróf, Tárnokmester! Kegyelmes Urunk!

A hála, tisztelet és benső ragaszkodás oly sokféle forrásból hódol a mai örömnapon Nagyméltóságod előtt, hogy szinte felve kérjük, fogadja szívesen az üdvözlők sorában a magyar kath. tanítóságot is, melynek képviselőjében a Magyarországi Kath. Tanítók

Országos Bizottsága és annak Országos Kath. Tanácsa jelenik meg ezen üdvözlő sorokban, hogy köszöntse a magyar katolicizmus hős fiát, nagyérdemű ősz bajnokát születésének 80-ik évfordulóján. Jól tudja e testület, hogy Nagyméltóságod élete gazdag tárháza azon erényeknek, amelyeket az Egyházért és a hazáért nemesen dolgozni vagyó minden honpolgár méltó példákban megörökítve szemlélhet Nagyméltóságod élet-történetében: igérjük, hogy e példás katolikus és magyar férfiúi jellemet mindenha értékesíteni fogjuk a magyar keresztény társadalom megújodását célzó nevelő és tanító munkánkban. Kérjük Istent, imáinkban esdjük, hogy drága életét tartsa meg soká, Egyházunk dicsőségére és hazánk javára.

Hódoló tisztelettel

Budapest, 1909. november 17.

A magyar kath. tanítók Országos Bizottsága nevében:

Zichy Gyula gróf, püspök,
védőelnök.

Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apát,
egyházi elnök.

Ember Károly lovag,
világi elnök.

Dreiszigler Ferenc,
titkár.

Meg vagyunk győződve, hogy e felirat minden szava a kath. tanítók szívéből van merítve és az üdvözlés tényével hő vágya és szándéka teljesült minden magyar kath. tanítónak.

Ember Károly.

Zichy Nándor és a kath. nevelés.

Tiszteletreméltó ősz vezérünk nemes egyéniségére, egy hosszú élet minden erejét komoly munkára való tevékenységére ez ünnep alkalomból számos oldalról reávilágítanak. Ünneplik benne a katolikus öntudat fölébresztőjét, életbentartóját és megerősítőjét, a katolikus szellemnek minden téren való érvényesítőjét, azt a férfit, aki egyképen jó hazafinak bizonyult az idegen uralom zsarnoksága idején, mint az itthoni szájhősök bántalmazásaival szemben, aki egyaránt jó katolikus lelke mélyén, a templom falai közt, de a nyilvánosság minden fórumán is, az áldozatkész és népszerűtő főurat, aki anyagi és szellemi javainak áldásában széles köröket részesít.

Főlemelő, az emberi méltóság diadalmas erzetét fölkeltő látvány ez, mikor egy ilyen férfiú a szép, az összhangzó, az öntudatos, a tervszerű élet bevégzett, tökéletes formájában tűnik ki hazája és egyháza előtt. Kétszeres gyönyörűség az ilyen élet szemlélése küönösen a pedagógus előtt, mert az ideáloknak az életben való kifejezésre juttatása a legnagyobb pedagógiai érték.

Zichy Nándor számos évtizedre terjedő működésének áttekintésekor sok-sok, nevelésügyi szempontból fölötté értékes dolog tolul elénk.

Igy mindjárt az a szakadatlan munka, az a áradhatatlan, soha nem esüggendő, a nehézségektől vissza nem riadó, sőt azoktól acélos erőt és elszántságot nyerő tevékenységi vágy, melynek ékes gyümölcse éppen most van érőben:

a magyar katolicizmus reneszánsza. Zichy Nándorban legkisebb paránya sincs meg annak a szeplőnek, mely hazai arisztokraciánkat oly nagy mértékben elcsúfítja: a csakis önmagamával törődés, a nemzet, egyház és társadalom nagy kérdéseinek ignorálása, a meddő, arisztokratikus tétlenség. Ő a munkát legigazabb, demokratikus formájában fogta föl és tette a magáévá: ki-ki annyi munkát végezzen, amennyire képes; a munka nem a tetszés dolga, hanem a kötelessége; aki sok szellemi és anyagi erő fölött rendelkezik, arra sok kötelesség teljesítése hárul.

Ennek az igazi és egyedül úri fölfogásnak megfelelően oroszlánrészt vett ki a munkából minden téren. Ebben az anyagias gondolkozású korban mindenkor nyíva állott az ő erszénye, nem a kincsek beleharácsolás-ára, hanem hogy abból minden jó és nagy ügynek segítségére lehessen. Tisztán a saját bőkezűségéből számtalan iskolát tart fenn, honnan már nemzedékek kerültek ki a valláserkölcsi kultúra javaival ellátottan. A népnevelésnek, a népművelésnek állandó mecénása Zichy Nándor, ki nemcsak a kegyurasága alá tartozó körre terjeszti ki gondoskodását, hanem támogatásban részesít minden arra érdemes hozzá intézett kérelmet. A hazai neveléstörténelem meg fogja örökíteni a törvényhozásban kifejtett mélyreható munkásságát s a magyar tanítótság sohasem fogja elfelejteni a tanítói kar erkölcsi és anyagi emelése érdekében úgy a fórumon, mint társadalmi téren végbevitt buzgólkodását.

Meggyőződésének ez a minden téren való

nyílt hirdetése *Zichy* Nándor legtiszteletreméltóbb jellemvonása. Meg kell tanulnia tőle mindenkinek, hogy a földben rejlő arany értéktelen és haszontalan dolog, ha még oly nagy és tiszta is az érc — hogy a lélek katolikus meggyőződése, a szív valláserkölesős érzülete értékben százszorossá fokozódik a nyilvánosság előtt való őszinte, energikus megvallás által. Ne csak bensőnkben, ne csak a templomban és az iskolában legyünk katolikusok, hanem a társadalmi, politikai, irodalmi, művészeti, gazdasági viszonyainkban is elnyomhatatlanul juttassuk kifejezésre magyar keresztény-katolikus művoltunkat. Csakis így lehetünk egész emberek, csakis így hozhatjuk bensőnket és tevékenységünket, valamint egyéniségünket a korral is összhangzásba.

Ilyen hatalmas tanítások sugárzanak ki az ősz jubiléns impozáns egyéniségéből s e tanításokat talán senki sem tudja a maguk értéke szerint annyira megbecsülni, mint éppen a magyar kath. tanítósg.

Becsüljük is meg, tegyük a magunkévá, éljünk azok szerint és oltszuk az ifjú nemzedékbe.

A magyarországi kath. tanítósg hivatalos lapja: a *Népnevelő* is — amint látható — szeretettel és hódolattal hajlja meg Szűz-Máriás lobogóját *Zichy* Nándor előtt és szent fogadalmat tett, hogy a katolikus és magyar szellemű kulturmunka e szimbolumát a jubiléns vezér elveinek megvalósítására esüggredetlenül fogja követni mindvégig. *Wohlmuth Ernő.*

Gróf *Zichy* Nándor ünneplése a Vigadóban.

Az egész ország katolikus népének szíve megdobbant gróf *Zichy* Nándor nyolcvanéves születése ünnepe alkalmából. Az Országos Kath. Szövetség az összes katolikus egyesületek bevonásával tartott fényes ünnepséget a Vigadó összes termeiben, az arisztokrácia és intelligencia részvételével. Nemcsak lelkes, de bensőséges is volt ez ünneplés, mellyel az erős jellemű, hitéhez szilárdul ragaszkodó, hazafias érzésében megingathatatlan vezért ünnepték. Így ünnepelni csak az igaz, őszinte szeretet tud. Ott volt az ünnepélyen a püspöki kar majdnem teljes számmal, nagyszámú papság és méltóképen volt képviselve a katolikus tanítósg is, élén nemes védőelnökével: gróf *Zichy* Gyula pécsi megyéspüspökkel, dr. szentgyörgyi *Jordán* Károly apátplébános e. elnök és lovag *Ember* Károly v. elnökkel.

A «Hymnus» magasztos hangjai után dr. *Városvy* Gyula kalocsai érsek mondott megnyitó-beszédet.

«Egy minden ízében nagy férfiü ünneplésére gyűltünk ma össze — mondotta — hogy őt születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmával tiszteljük, szeretetünk és ragaszkodásunk

hódolatának lerovásával üdvözöljük. Ritka, szinte szokatlan dolog, hogy bármily jeles élő ember még ily rendkívüli alkalom okából is oly általános, oly lelkes, oly nagyszabású ünnepeltetésnek legyen tárgya, minőt már hónapok óta országszerte tapasztalunk, amelynek ezen fényes díszgyűlés legközvetlenebb megnyilatkozása akar lenni.»

Beszédét a következő szavakkal végezte:

«A díszgyűlést azzal a buzgó óhajttal nyitom meg, hogy az isteni Gondviselés még igen soká tartsa meg nekünk gróf *Zichy* Nándort és engedje azon örömet megérni, hogy a nagy nevéhez fűződő és nemes szívéhez nőtt legkedvesebb és legértékesebb alkotásának kised, de bátor és érdemdús csapatát számban és erőben meggyarapodva, az összes keresztény erőket és intézményeket zászlója körül, Krisztus táborában egyesítse».

A lelkesedéssel fogadott szép beszéd után *Rakovszky* István, a képviselőház alelnöke mondott nagyszabású beszédet gróf *Zichy* Nándor közéleti szerepléséről.

«*Zichy* Nándor gróf az igazság és szabadság védője volt mindig. Amidőn Magyarország jogait és alkotmányát meg kellett védeni, ő az első sorban harcolt és nem riadt vissza még a börtön falaitól sem. Ernyedetlenül faradozott a kath. sajtó, egyesületek és katolikus autonómia megteremtésén, sajnos, nem azzal az eredménnyel, mint amilyet fáradozásai eredményezhettek volna, ha a legilletékesebb tényezők úgy méltatták volna működését, mint ő azt megérdemelte. Azt hitték, hogy elegendő, ha jótékonyági egyesületeket és intézményeket alapítanak; várakat építettek, de azokat modern fegyverekkel fölszerelni vonakodtak még akkor is, midőn a hitetlenek táborra dőngetni kezdte a magyar Siont. Így találta készületlenül a katolikusokat az egyházpolitika. Gróf *Zichy* Nándor semmivel sem törődve, hozzálátott az ellentállás szervezéséhez. Ha a történeteket nem is lehetett megváltoztatni, kétségtelen, hogy mióta gr. *Zichy* Nándor mély belátása és erélyes keze vezérkedik, a katolikus egyházat nem támadják úgy, mint azelőtt.

Zichy Nándor gróf életét egyetlen rossz tett sem homályosítja el. Igaz, hogy azt a sok jót, amit ő tett, ő maga nem igen szokta emlegetni. Igaz, hogy sokkal inkább, mint ő maga, mint mi magunk gondoljuk, sokkal inkább mély az a barázda, amelyet ő a magyar közéletben vont s igaz lehet az is, hogy ő kortársaitól többet várt, mint amennyi kortársai erejének megfelelt. De igaz az is, hogy *Zichy* Nándor gróf egyénisége mélyen bele van vésve a magyar nép szívébe.

Végezhetném ezzel szavaimat, de én a mai napon egy ajándékot akarok adni. Tépelődtem sokáig, hogy mit adjak és hogy minő elhatározásra jutottam, ahhoz egy történetet kell elmondanom, amelynek igazi becsé és értéke az, hogy

való igaz és megtörtént. Dorozmán volt, egy-néhány éve, hogy Zichy Nándor gróf egyik hú katonáját egy néppárti gyűlésre hívták. Bealkonyodott, az illető már nem tudott elutazni. Ekkor egy egyszerű, odaváló gazda meghívta őt és följajánlotta neki éjszakai pihenőül a konyháját. Zichy Nándor gróf hive elfogadta ezt és amikor alkonyatkor megkondult az esti harang, fölkelte az egész család, hogy elmondja az esti imáját. Az esti ima után a család feje így szólott: «És most imádkozunk egy Miatyánkot gróf Zichy Nándorért». A haldokló nap leküldötte utolsó sugarát és megaranyozta azt a hajlékot, mint hogyha ezzel az aranyzállal akarta volna az örök fényesség országába vinni ennek az egyszerű, becsületes, jó magyar embernek imáját az Urstenhez. Ezt az aranyzállat ragadom én ki és ezt adom a mai napon gróf Zichy Nándornak, mert ennél nagyobb, becsesebbet nem adhatok neki.»

A tetszészaj lecsillapulta után Radnay Farkas beszerezébányai megyés püspök méltatta nagyszabású beszédében az ünnepelt hitbuzgalmi tevékenységét. Szent Pál apostolnak a hitről és szeretetről szóló himnuszából indul ki és fejtegeti, hogy Zichy Nándorban mindkettő ragyogóan megvan: a sziklaszilárd hit, mellyel vallásáért küzdött és a tevékeny szeretet, mellyel a különféle jótékony intézményekben működik. Zichy Nándor példájának követésére hívta föl végül lelkes szavakkal a jelenlevő világi katolikusokat.

A mélyhatású beszédet a közönség nagy tetszéssel fogadta. Sorba következett ezután az üdvözlő-iratok és tavrátok bejelentése. Az óriási áradatból a következőket emeljük ki: A magyar püspöki kar, az országgyűlési néppárt, a Katolikus Nepszövetség, a Katolikus Tanítók Országos Bizottsága, a Katolikus Iskolaegyesület, a Szent-István-Társulat, a Szent-László-Társulat, a Katolikus Sajtóegyesület, az Aquinói Szent-Tamas-Társaság, a Pázmány-Egyesület, herceg Windischgrätz Lajosné, herceg Esterházy Miklós, gróf Mailáth püspök. A szép ünnepséget a pápai himnusz fejezte be.

Tudósító.

A Szent-István-Társulat díszgyűlése.

Gróf Zichy Nándorhoz és önmagához egyaránt méltó módon ünnepelte meg gróf Zichy Nándor 80-ik születésnapját a Szent-István-Társulat. A katolikus tudomány és a katolikus társadalmi és politikai mozgalmak vezetőinek olyan gyűlekezete előtt hirdette halálját és ragaszkodását fáradhatatlan elnöke iránt, aminőt csak ritka alkalom tud a mi keresztény eszmények iránt ma még nem tulságosan hevülő társadalmunkból összegyűjteni. Püspökök, államférfiak, tudósok, akik mind érzik azt az áldásos hatást, melyet a Szent-István-Társulat munkálkodása a nemzet közéletére gyakorol, eljöttek velünk együtt örülni, velünk együtt ünnepelni s így a

Szent-István-Társulat Zichy-ünnepélyének nemcsak az volt a jelentősége, hogy a társulati fényes keretben mutathatta be elnöke iránt érzett halálját és ragaszkodását, mert ez a fényes keret egyúttal azt is bizonyította, hogy a Szent-István-Társulat Zichy Nándor elnöksége alatt ismét összenőtt, szoros kapcsolatba jutott a magyar közélettel s annak komoly elemei értékelik, megbecsülik e kapcsolatot.

A Szent Imre-kollégium énekkarának szép éneke után dr. Városvy Gyula kalocsai érsek hatásos beszéddel nyitotta meg az ülést. Zichy Nándor egyéniségét rajzolta meg. A katolikus eszmék előbbrevitelére, érvényesítésére fordított munkájának főképen azon részleteit méltatta, amelyek az irodalmi s a tudományos élet munkaköreivel kapcsolatosak. Magasztalta Istennek azt a benne élő s minden cselekedetében megtestesülő szeretetét, mely nélkül a tudományos élet küzdelmei is haszontalan erőlködések s késő nemzedékek példányképeül állította oda azt az összhangot, mely Zichy Nándor minden tettét jellemzi.

A kalocsai érsek nagy lelkesedéssel hallgatott beszéde után az énekkar előadta Erdősi Károlynak ez alkalomra írt s Kontar Elek által megzenésített remek üdvözlő dalát, mire az ünnepség fenyponjtja, dr. Giesswein Sándor ünnepi beszéde következett.

A XIX. század tudományos vívmányaiban — úgy mond — az emberi szellemet a természet erőinek mintegy teljes meghódításával fényes diadalra vezette. De nem először esett meg a történelem folyamatában, hogy a győztesek a legyőzöttek szupremáciája alá kerültek. A hódító rómaiak behódoltak a görög kulturának s Britanniában a honfoglaló normannok beolvadtak az angolszász fajba. Így lett modern kulturánk területén a diadalmas emberi szellem a természet rabszolgája, midőn annak az új világnézetnek hódolt meg, mely az érzéken, a ponderabiliákon kívül semmi egyebet ismerni és megismerhetni nem akar.

Nem először indult ez a világnézet hódító útjára. Már a római bölcselelő fölemeli panaszszavát, hogy a materialisztikus világnézet visszaszorítja a bölcselelő idealizmusát, Isten félelmet, az emberszeretetet és a hazához való ragaszkodást. «Philosophia decuit colere divina, humana diligere» — mondja Seneca, és ezzel szembeállítja a divatos álbölcselelőket, mely mintegy aggodalommal tölti el. «Non de ca philosophia loquor — így szól megint — quae civem extra patriam posuit, extra mundum deos. guae virtutem donavit voluptati». (Ep. 90, 3, 8, 35.)

Azonban ez a világnézet nem tudja az emberi lelket betölteni és fölemelni; sivárrá teszi azt s így szellemi terméketlenségre vezet és a fényes kultúra közepette új barbarizmust honosít meg. Így lesz a kulturából dekadencia, ha csak az emberi szív nem lázad föl a szellemi vanda-

lizmus ellen. Fölháborodni ugyan fölháborodik ez ellen természeténél fogva, mert mint megint Seneca mondja: «Sursum animum vocant initia sua». (Ep. 79, 1, 2.) De jaj, ha nincs annyi ereje, hogy a lebilincselő materializmus ráláncait összetörje.

És ahol ez az erő megvan, ott megindul az a nemes szellemi küzdelem, melyet egy modern német filozofus, Rudolf Eucken így jelez: «der Kampf um einen geistigen Lebensinhalt». Az emberi lélek szellemi életet akar élni, azért küzd, mert nélkülül tartalmatlan.

A lelkek e háborgásában Magyarország is kivette részét. Az isteni Gondviselés oly férfakkal áldotta meg nemzetünket, kik elszánt-sággal, bátor szívvel, csüggedetlen lélekkel és ernyedetlen munkássággal vitték előre annak a nemes idealizmusnak zászlóját, mely minden földi törekvésünket megneemesíti és az egyének és nemzetek életének igazi tartalmát s jelentőségét megadja. Nem utolsó e férfiak között az, kit ma nyolcvanadik születésnapján hálás szívünk egész melegével köszöntünk és az isteni Gondviselés jóvoltából húsz év óta társulatunk élén üdvözlünk.

Zichy Nándor nagysága és ereje abban áll, hogy ő egy eszmének élt, annak az eszmének t. i. hogy a keresztény világnézetet s nevezetesen ennek legtökéletesebb kifejezését, a katolikus gondolatot belevigye a közélet minden megnyilvánulásába, hogy azt összeforrassza a társadalmi, a kulturális, politikai, irodalmi élet minden mozzanatával. Ennek az eszmének szolgált minden gondolata, szava és cselekedete, úgy hogy egyénisége mintegy ennek az eszmének a megtestesülése Magyarországon. Azért lett Zichy Nándor neve fogaómmá, mintegy zászlóvá, mely előtt tisztelettel meghajolnak azok is, kik világnézet és politikai állásfoglalás szempontjából tőle nagyon is távol esnek. Ennek az eszmének a szolgálatát tűzte ki Zichy Nándor társulatunknak is akkor, midőn annak élére állott.

A szép fejtegetéseket követő tetszészaj elmúltá után Giesswein Sándor még a következőket mondotta:

Még egy kedves kötelességet kell teljesítenem. A Szent-István-Társulat plakettét ajánl fel az ünnepeltnek, melyet itt bemutatok és szeretett elnökünknek át fogunk adni.

Ezután Városovics érsek emelkedett szavakkal zárta be a diszgyűlést. Épen ma kapott levelet — mondotta — gróf Zichy Nándortól, melyben ő azért örül ünnepelésének, mert ez a katolikusoknak alkalom az összetartásuk kifejezésére. Gyönyörű vonása ez az ő alázatosságának is, kívánjuk, hogy még sokáig ragyogjon ez a vezéreszillag a magyar katolicizmus egén.

A pápai és magyar Hymnus, melyeket a közönség együtt énekelt az énekkarral, fejezték be méltóképen a szép ünnepélyt.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület közgyűlése.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület november 17. tartotta évi közgyűlését a Szent-István-Társulat dísztermében előkelő közönség részvételével. Egyesületünk erkölcsi súlyának hatalmas lendületet fogadni a szépen sikerült közgyűlés. Örömmel láthatjuk, hogy a köztudatban mindjobban erősödik azon felfogás: ha az evangéliumi erkölcsök uralmát akarjuk a községházban, az országházban, műhelyben, társadalomban és családban, mely ezer évi létet biztosított édes hazáinknak, akkor: ragaszkodni kell katolikus iskoláinkhoz még áldozatok árán is, mert a jogfeladás egyenlő az elfeladással, a valláserkölési alapnak elárulásával. E magasztos eszméknek volt szószólója a közgyűlésen gróf Széchenyi Miklós győri püspök megnyitóbeszéde, amelynek jövő számunkban közölni fogunk. A vallás és erkölcsnek szoros viszonyát egymáshoz, nemcsak mély filozófiai bölzséssel, hanem magával ragadó fényes szónoki dialektikával fejtegette meggyőzően dr. Andor György prelátus-kanonok. Bő kivonatban ismertetni fogjuk. Arról pedig, hogy anyagi téren milyen lépésekben halad előre az egyesület, érdekes pillanatnyi felvételt mutatott be lovag Ember Károly ügyvezető igazgatói jelentésében. A kezdet-kezdetén e jelentés nemcsak megnyugtató, de örömet is kelthet: *nemcsak erkölcsi sikerekkel dicsekedhet, hanem a cselekvés terén is működik: segélyezett katolikus iskolákat, jutalmazott buzgó tanulókat, tankönyvekkel látott el szegény tanulókat.* Remélhető, hogy az ügyvezető igazgatói jelentés adatai meggyőzőbbek voltak a legkésebb szónál és sok új hívőt fognak szerezni a katolikus iskolát védők táborában. Végül dr. Giesswein Sándor prelátus, országgyűlési képviselő indítványára egyhangú lelkesedéssel az «egyesület» feldisznította magát azzal, hogy gróf Zichy Nándort, a katolicizmusnak érdemeiben gazdag vezérét, ki már az alakuláskor, az egyesület bölcsőjénél ott volt, azt támogatva erkölcsileg és anyagilag, disztaggá választotta.

A keresztény nevelő irányelvei.

Barelle József S. J. nyomán Czárner Géza S. J.-tól.

III.

XVI. Bánjunk mindenkivel érdeme szerint, szélsőség és túlzás nélkül.

A büntetést illetőleg általában jobb, ha a szigorú igazság-követelte mértéken alul maradunk, mintha ezt a határt csak kevéssel is túllépjük.

Aki nem akar sem túlendékeny, sem túlszigorú lenni, a következő elveket tartsa szem előtt:

1. sohase büntessünk felindult állapotban, sem amíg a tényállással teljesen tisztában nem vagyunk;

2. ha az okosság egyes esetekben mást nem parancsol, az első kihágás alkalmával érjük be csekély büntetéssel; tenyegessük meg a vétkest, hogy a hiba ismétlődése esetén a büntetést fokozni fogjuk; oly büntetéssel azonban senkit se ijesztgessünk, melyet tényleg végre nem hajthatunk;

3. a kimondott szóhoz rendületlenül ragaszkodjunk; határozatainkon egykönnyen ne változtassunk; a kiszabott büntetést ok nélkül el ne engedjük;

4. ha a vétkes a büntetést kiállotta, legyünk vele szemben ismét oly barátságosak, mintha semmi sem történt volna; semmivel sem nyerjük meg még a romlott gyermek szívét sem könnyebben, mint hibáinak nagylelkű feledésével;

5. a gyakran előforduló apróbb hibákat általánosságban, megfelelő oktatás kíséretében említjük fel.

XVII. Őrizkedjék a nevelő érzékenyen bántó, becsületsértő kifejezésektől; uralkodjék magán különösen, mikor büntet.

Ne túlozzon; tartozkodjék a kicsinyes pedantériától.

Engedje meg, hogy növendékei felhozhassák kellő tisztelettel mentségeiket és enyhítse a büntetést, ha mentőokaik csak kevéssé esőkentik is a hibát.

Ha valamelyik növendéke makacsodik, ha akaratos és engedetlen, ha tiszteletlenül és sértő módon lép föl ellene, forduljon felsőbb elöljárókhöz. A vétkesnek pedig elég, ha egyelőre csak ennyit mond: «Ez súlyos hiba volt; tudom, hogy mi a teendőm veled szemben.» Ilyen vagy hasonló szavak néha tövisként furdódnak a hibázó szívébe s rendesen igen üdvös ijedelmet okoznak.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A nagykallói róm. kath. alesperesi kerület tanítói köre f. hó 4-én Nyirbátorban tartotta rendes évi gyűlését. Szentmise után dr. *Baranyay József* pöcspetri-i plébános, kerületi esperes megnyitó-beszédeben kegyelmes szavakban emlékezett meg elődje, *Kállár Béla* elhunyt kerületi esperesről és méltatta hervadhatatlan érdemeit. *Fekete Imre* nagykallói kántortanító indítványára az elhunyt emléket jegyzőkönyvileg megörökítették. A gyűlés folyamán *Lépy József* beszámolt az egri főegyházmegevei nagygyűlésről. Mintatanítást tartottak *Tulipán Anna* pöcspetri-i tanítónő és *Kicska László* piriései kántortanító. Mindkettő az «Isteni Gondviselés»-ről alapos készütséggel tanított. Az indítványok során *Martikány István* ujfehértői tanító hosszasan beszélt arról, hogy 1. a tanítók a községi képviselőtestületnek tagjai legyenek, 2. az iskolaszéki intézmény reformáltassék, 3. hogy a felekezeti tanítók az állami tanítókkal egyenlő ellátásban részesüljenek, 4. hogy a felekezeti tanítók is megkapják a felárú vasúti jegy váltására jogosító igazolványt. A kör elhatározta, hogy e tárgyokban fölir az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácshoz a kellő lépések megtétele céljából.

IRODALOM.

A Tanítók Évkönyve elfogyott. A Szent-István-Társulat igazgatósága lapunk útján értesíti a kath. tanítószágot, hogy az 1909-10. iskolaévre szóló s 10.000 példányban kiadott Tanítók Évkönyve teljesen elfogyott s így a még mindig tömegesen érkező kérelmeket — legnagyobb sajnálatára — már nem áll módjában teljesíteni. A Szent-István-Társulat a legtöbb egyházmegyének a kath. tanítók létszámának megfelelő mennyiségben becsatolta rendelkezésére a Tanítók Évkönyvét; abban a néhány egyházmegyében pedig, hol nem az egyházhatóság révén jutott a tanítószághoz, minden kath. népiskola részére küldött példányokat.

Pásztorjátékok. Szent karácsony fonséges és egyúttal kedves költészetet árasztó ünnepe alkalmából katolikus iskolák, ifjúsági egyesületek, népkörök pásztorjátékokat szoktak rendezni, úgy a gyermekek, mint a felnőttek épülésére. Fődolog persze, hogy jó pásztorjáték álljon rendelkezésre. E tekintetben föltétlenül hasznos dolgot művelt a Szent-István-Társulat, midőn egész sereg új pásztorjátékkal kedveskedett a katolikus kö-önségnek. Mind válogatott jó darabok, mind olvasásra érdemesek, mind előadásra hatásosak. A darabokban előforduló énekek legnagyobb része kottára van szedve. A Szent-István-Társulat ilyenmő kiadványainak egyik célja, hogy a karácsonyi színelőadásoknak szép szokását életben tartsa. Az immár harminc körül járó pásztorjátékok katalógusát kívánatra szívesen megküldi a Szent-István-Társulat.

A nemi élet etikája és pedagógiája. *Irta Foerster F. W. dr. Ford. dr. Schütz Antal. Ara 2 kor.* A kérdésnek minden oldalú mélyreható vitatása s a jelenleg forgalomban levő összes fölfogásoknak szigorúan tudományos, a legkényesebb igényeket is kielégítő kritikája. Szerzője különösen a nagyobb tetterőre és öntudatosabb életre vágyó komolyabb ifjúsághoz szól s hivatva van, mint senki más, sok előítélet lerontására és tisztább látás teremtésére.

Pártoló tagiletmények. 1. Szentek élete. *Vogl Máté után átdolgozott kiadás. II. rész. Budapest. A Szent-István-Társulat kiadása. 1909. nagy 8° 272 old. Ara 1-40 kor.*

Tavaly lett kiadva az I. rész s már akkor meglátszott, hogy Vogl híres munkájának csak használt ez az átdolgozás. Igazán nagy hiányt pótol ez a könyv és ha a négy részben teljes lesz a szentek életének leírása, akkor azok a szegény egyszerű emberek olyan munkának birtokába jutottak, melynek ha bármelyik lapját ütik is fel, mindig olyan olvasmányt találnak, mely lelkük épülésére, szívük nemesítésére szolgál.

Ez a II. rész, csakúgy mint az első, három hónap anyagát öleli fel, április 1-től június 30-ig, minden napra esik egy szent emlékezete: ennek élettörténete van leírva és az életéből vett legjellemzőbb epizód. Minden élettörténethez gyakorlati tanulmány van hozzáfűggesztve, mindig annak az erénynek gyakorlásáról, melyben az ülető szent különösen kimagaslott. Nyelve magyaros, zamatos, az egyszerű nép számára való. Milyen nemes, becsületes lehet az a család, hol esténként egybegyűlve, egy-egy fejezetet elolvasnak ebből a «Szentek életéből»; tanulságos, épületes könyv ez: igazi lelkiolvasmány az egyszerű ember számára. Aki forgatja, csak hasznát látja. Öreg betűvel van nyomtatva, hogy a nép anélkül könnyebben olvassa. A könyv kiállítása elég izléses, a benne levő képek teljesen kifogástalanok. Mint a nép számára írott valóban hasznos és épületes könyvet nagyon ajánljuk.

2. Az egészség könyve. *Irta: Öceges Kálmán. Átnézte Párdány Emil dr. Az Új Kis Tükör negyedik része. Budapest, 1909. A Szent-István-Társulat kiadása: nagy 8° 108 old. Ara 60 fillér.*

Népesebb nyelven, élvezetesebb módon aligha lehetett volna megírni mindazt, amit a falu egyszerű népének tudni kell egészségéről, a lakásáról, ruházatáról, testének ápolásáról, a táplálkozásról, szeszes italokról és a különböző betegségekről. Csupa példa, közvetlen, egyszerű beszélgetés, egyszerű és világos magyarázat. Intelligens ember is élvezettel olvashatja végig, annyira vonzó az előadása. A népnek meg különösen örömet okoz: amellet igen tanulságos; és olyan meggyőzően beszél, példalózik azon helyeknél, ahol valami tetterre budítja az olvasót, hogy szinte érzi az ember, hogy a nép lelkében olvasás közben fölébred az elhatározás, mely tetterre készíti. Melegen ajánlhatjuk.

3. A Kiszgazda Utmutatója. Mezőgazdasági tanácsadó. *Irta: Horváth E. János Wenninger M. közreműködésével. II. rész. Budapest. A Szent-István-Társulat kiadása. 1909. Nagy 8° 135 old. Ara 60 fillér.*

Már tavaly, mikor a «Kiszgazda Utmutatója»-nak első részéről irtunk bírálatot, hangoztattuk, hogy ez a kis

könyvecske mily nagy szolgálatot tesz a kicsiben gazdálkodó földműves embernek. Ebben a nézetünkben csak megerősödünk most, hogy a II. rész is kezünkbe került. Ez egészíti ki a másikat, röviden és világosan megmutatja a kisgazdának, hogyan kell okoszerűen gazdálkodnia: hogyan kell jószágot nevelni, növényt termelni; beszél a belterjes gazdálkodás előnyeiről, a háziparról és sok olyanról, ami használ a népnek.

Az író határok közé volt szorítva, mikor írt, tehát nem mondhatjuk, hogy hiányzik belőle az, amire szüksége volna a népnek, hanem azt mondjuk, hogy még egy III. részre is szükség lesz, amelyben megírja a szerző, hogyan nyerhet a kisgazda az államtól támogatást; melyek azok az utak-módok, ahogyan a szegény ember a gazdasági egyesületek révén fajmárkákra, baromfiakra tehet szert; hogyan kaphat tiszta vetőmagot, takarmányt, ha szűk a termés; miként juthat olcsón gazdasági gépekhez stb.; ki tudná elmondani, mennyi mindent kell még megírni ebben a harmadik részben, hogy a «Kisgazda Útmutatója» teljes legyen. Az eddig megjelent két kötet után bizalommal tekintünk az elé a kötet elé is.

4. A Szent-István-Társulat naptára 1910. évre. Ára 80 fillér.

Gyönyörű címképpel, számos szép illusztrációval, változatos, bő tartalommal jelent meg ismét a Szent-István-Társulat naptára, mely szép kiállításra, irodalmi színvonalon álló tartalma folytán a legkedveltebb naptárak egyike. Tájékoztató része kitűnő útmutató, vásári jegyzéke pedig a legpontosabb hivatalos adatok alapján van összeállítva.

Ez a négy könyv a Szent-István-Társulat népies pártoló-tagsági illetménye az 1909. évre. Ezeket a pártoló tagok 2 korona évi tagdíj fejében kapják. Pártolótagul bármikor lehet — tegelszerűben a 2 korona tagdíj beküldésével — a társulati igazgatóságnál jelentkezni. Ujjonnan belépő tagok a Szentek élete I. kötetét és A kisgazda útmutatója I. részét kedvezményesen áron szerezhetik be, hogy ezen becses műveket teljesen bírassák.

Katholikus Szemle A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi János* dr. egyetemi tanár. Novemberi füzete a következő gazdag tartalommal jelent meg: *Hajós Szaniszló*: A modern ember Isten nyomában. Harmadik, befejező közlemény. *Sörös Pongrácz*: Montecassino magyar vonatkozásai. *Pámer László S. J.*: A remeteélet az egyházban, különösen hazánk földjén. Harmadik, befejező közlemény. *Radányi Teofil dr.*: A szinpad. Harmadik közlemény. *Szepessy László*: Rákóczi népszerű adja. Közlöny. *Kincs István*: Sóbálványok. Elbeszélés. *Kiss Menyhért*: Solus. Közlöny. *gd.*: Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok: A Szent-István-Társulat hitvédelmi füzetei. *Ism. Zubriczky Aladár dr.* A Szent-István-Társulat pártoló tagsága. *Ism. Wohlmut Ernő*. Szentkláray Jenő: Mercy Claudius Florimund. *Ism. Hübnér Emil dr.* Foerster-Schütz: A némi élet etikája és pedagógiája. *Ism. Zubriczky Aladár dr.* A bpesti növendékpapság magyar egyházi-irodalmi iskolája. *Ism. Zubriczky Aladár dr.* Hütikay Lipót: Tárkányi élete. *Ism. Madarász Flóris dr.* Jörgensen: Huysmanns. *Ism. Wüblitzhauser dóm.* Vargha Damján: Kis Jézusom öröme. *Ism. P. I.* A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény egy része gyanánt kapják: nem-tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előzetések, valamint a tagságra való jelentkezések *nem a szerkesztőhöz*, hanem a *Szent-István-Társulat igazgatóságához* (Bpest, VIII., Szentkirályi-u. 23.) intézendők; ugyancsak küldendő minden reklamáció.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállítunk költségtérítéssel

készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Az egri érseki egyházmegyei fegyelmi tanács. Az egri bíboros érsek XII. számú örökleveiben a fegyelmi szabályzat 8. §-a értelmében szükséges fegyelmi tanács tagjaivá *Párvy Antal* egri prépost-kanonok elnöke mellett *Hámán András* t. kanonokot és hevesi főesperest, *Leskő József* egri karkáplánt és hitelemzőt, *Szöke Sándor* egri róm. kath. érseki tanítóképzőintézet tanárt és *Schimmer József* mezőkövesdi róm. kath. igazgató-tanítót, a tanács ügyészévé pedig *Csutorás László* dr. egri jogakadémiai rendes tanár és ügyvédet nevezte ki.

A herceggímás a tanítói segélyalaphoz. Vaszary Kolos bíboros herceggímás a következő sorokat intézte *Walter Gyula* dr. c. püspökhöz, a segélyalap elnökéhez: A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanítói Segélyalapja központi bizottságának 1909. évi augusztus hó 2-án megtartott XXV. évi díszgyűléséről felvett jegyzőkönyvet az alap fokozatos növekedésén érzett őszinte örömmel vettem tudomásul. A kath. tanítóság javára oly szép eredményekkel működő Segélyalap tevékenységének negyedszázados határkövénél nem lehet több óhajom, minthogy a nemes feladatok szolgálatára hivatott Segélyalap a jövőben minél fokozottabban fejthesse ki áldásos munkásságát. A középonti bizottság tagjainak elismerő köszönetemet nyilvánítottam.

Felhívás az alsó és felsőjászsági tanítókról tagjaihoz: Kedves Kartársak! Tantestületünk f. hó 13-án tartott gyűlésén 25 koronát szavazott meg a múlt évben megalkotott jászsági *tanítói segítőalap* gyarapítására s a jövő hó folyamán rendezendő *püsztorjáték* jövedelméből szintén gyarapítani fogja ezen intézményt. Egyesülésben van az erő. Éppen ezért titeket is hasonló eljárásra kérünk, mert elérkezettnek látjuk az időt, hogy ily kulturmisszió teljesítésénél saját gyermekeink jövőjére is gondoljunk. A tapasztalat igazolja, hogy leginkább reánk róm. kath. tanítókra lehet vonatkoztatni azon ősi közmondást: *«Segíts magadon, az Isten is megsegít.»* Testvéri szeretettel vagyunk Jászberény, 1909. év nov. 16-án a jászberényi róm. kath. tanítótestület.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Pozsonyalmási róm. kath. kántortanítói állásra *nov. 25-iki* határidővel, mely napon a választás meg-ejrtetik, pályázat hirdettetik. Javadalmazása: megfelelő lakás, 6 hold föld. 33 p. mérő rozs, 40 köbméter búkkhasábfá. Kézpénzben kántori járandóság összesen 420 kor. Tanítói járandóság 600 kor. Személyes megjelenés kívántatik utiköltség térítése nélkül. Az állás azonnal elfoglalandó. Kellően fölszerelt pályázatok pozsonyalmási iskolaszékre címzendők és küldendők Pozsonyalmásra. *Duday Mihály*, isksz. elnök. 946 1-1

Ardanóc. (Nyitra m.) A «Népnevelő» 45. számában közölt pályázati hirdetés megújítottik és *nov. 28-ig* kiterjesztetik azzal, hogy okleveles tanítónők pályázhatnak. 947 1-1

A **szöllősi** (Pozsony m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *november 26-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme:

díjlevel szerint 800 kor., a fizeteskiegészítés (1000 koronára) biztosítva lesz Fütési átalány és kertilletmény 32 kor. Lakás egy bútorozott szoba. Tót nyelv tudása szükséges. Kérvények a szőlősi róm. kath. iskolaszékre küldendők. 958 1—1

A hrádeki (Nyitra m.) kántortanítói állásra *november 30-ig* pályázat hirdetik. Lakása 3 szoba, zárt konyha, kamra, 2 istálló. Jövedelme föld, fa párbér, stóla, készpénzilletményekben 1000 kor., a stóla és termények, a párbér a legkisebb értékben felvéve. A hrádeki iskola-zékre címzett kérvények *Fehérváry Kálmán* esperes, Hrádek, u. p. Kocsóe küldendők. 955 1—1

Győri püspöki megye.

A Pörládonyban újonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdetünk *dec. 1-ig*. Fizetése államségellyel 1000 kor. Lakás és iskola egyelőre bérházban. Az állás január 1-én elfoglalandó. A kérvények *Molnár János* iskolaszéki elnökhöz (Nemesládony, Sopron megye, u. p. Sajtoskád) intézendők. *Az iskolaszék.* 904 2—2

Sopronszentmártoni római kath. osztálytanítói állásra *november 25-ig* pályázat hirdetik. Járandósága: 1000 kor. hitközségtől és allamtól. Lakás, faizás, kert-átalány 10 kor. Nemet nyelv és személyes jelentkezés szükséges. Sopronszentmárton. *Fennesz János* esperes-plébános. 915 2—2

Czinfalván (Sopron m.) a róm. kath. iskolánál megresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése államségellyel 1000 kor., egy szobás lakás, fűtésre való fa, s kertilletmény helyett és a legszükségesebb bútor. Horvát nyelv ismerete előnyös. Választás *nov. 28*; az állás *dec. 1.* elfoglalandó. A kérvények *Horváth Máté* plébános, iskolaszéki elnökhöz intézendők. 966 1—1

A lajtaszentgyörgyi róm. kath. osztálytanítói állásra *november 30-ig* pályázat hirdetik. Járandóság: 1000 kor., kerti átalány 20 kor., egy kis szoba, fűtés. *Iskolaszék.* 965 1—2

A vértestolnai (Komárom m.) államilag segélyezett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1. Két szoba, konyha, kamara, istálló, kert. 2. Tandíj címén 201 kor. 30 fillér. 3. 6 öl fa a házhoz szállítva. 4. 15⁸⁰ hold szántó és rét, melynek jelenlegi hasznobére 500 kor. 5. Földmunkaváltás 160 kor. 6. Temetési stóla és misealapítványok után 20 kor. 7. Allami fizeteskiegészítés 452 kor. A megválasztandó kántortanító az özvegyi jog megszüntéig, 1910. április hó 17-ig, egyelőre csak segédkántortanítói minőségben a törvényes évi 800 korona tiszteletdíj megfelelő összegére és egy szobára tarthat igényt és csak az özvegyi jog megszüntével lép a rendes kántortanítói jövedelem élvezetébe. A kérvényben világosan kitéendő, hogy folyamodó az állást eme feltétel alatt hajlandó elfogadni. A szabályszerűen felszerelt kérvények *november 30-ig* az iskolaszéki elnökséghez címzendők. A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni. *Gráf Márton*, iskolaszéki elnök. 949 1—1

Répebonyai (Sopron m.) osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme kertilletménnyel 1020 kor., két szobából álló lakás konyhával, kamarával, 24 méter fenyőfa iskolája és lakása fűtésére. Kántoriakban is tartozik segédkezni. A pályázatok *nov. 27-ig* a répebonyai róm. kath. iskolaszékhez küldendők. 941 1—1

Pályázat a nezsideri (Moson m.) róm. kath. iskola osztálytanítói állására. Határidő *nov. 25.* Jövedelem 1000 kor. készpénz, egy szoba szabad fűtéssel. Zeneismeret szükséges. Tanítónok is pályázhatnak. Kérvények a plébániához intézendők. 944 1—1

Kalocsai érseki megye.

Szalmáröregtényi (Pest m.) tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: természetbeni lakás kerttel, 800 kor. évi fizetés a község pénztárából, 200 korona

államségély előleges havi részletekben, jogosultnak a törvényes korpótlék. Csak férfitanítók pályázhatnak s az állás azonnal elfoglalandó. A megválasztott köteles a kalocsavidéki tanítóegyesületnek tagja lenni. A kérvények *nov. 30-ig* a szakmári iskolaszékre címezve *Makay Gábor* esperes úrhoz Akasztóra (Pest m.) küldendők. *Kanyó Tamás*, isksz. elnök. 950 1—1

Kerestetik, egyelőre félére helyettesül, egy okleveles tanító vagy tanítónő róm. kath. vallású, a harmadik vegyes osztály vezetésére. Javadalmazása évi 800 korona. A jelentkezések alulírottánál eszközözendők s annak értesítése után az állás azonnal elfoglalandó. Bácsgyulafalva. *Pernal Adorján*, isksz. elnök. 938 1—2

Nagyváradai latin szert. egyházmegye.

Az éradonyi róm. kath. kántortanítói állomásra *november 26-ig* pályázat hirdetik. A jövedelem alapok kamataiból 502 kor. 20 fillér, szemtise alapítványok kamataiból 19 kor. 80 fillér, 7 hold 595 négyszögöl föld hasznobére 100 kor., államségélyül 378 kor. Lakás, istálló, sertés és tyúkól új épületek. kert. Csak okleveles kántortanítók pályázhatnak. A kérvények az iskolaszékhez címezve küldendők Éradony, Bihar megye, posta helyben. *Bihari Ferenc* plébános. 921 2—2

Zsibói róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdetetik. Javadalmazás: természetbeni lakás: 16 köbméter tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő; készpénz: 600 korona: 500 öl kert használata: stóla. Államségély 1000 koronáig folyamatban van. Fölszerelt kérvények róm. kath. plébániához, Görcsön (Szilagy m.) küldendők. 963 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A felsőborói (Trencsén m.) karásznói plébániához tartozó róm. kath. népiskolánál tanítói állásra *november 27-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: megfelelő lakás, a hitközségtől 430 kor., államségély 570 kor., tűzifára, amelyből az iskolaterem is fűtendő, 150 kor., mellékjöveldelme körülbelül 50 kor. Magyar és tót nyelv ismerete kívánatik. Az állás azonnal elfoglalandó. A kérvények Karásznóra, isksz. elnök címére küldendők. 953 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A «Népnevelő» 45. számában a budaszállási tanítói állásra közzétett pályázat *november 28-ig* meghosszabbítatik. *Szokolovszky Bence*, isksz. elnök. 956 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A «Népnevelő» folyó évi október 31-én megjelent számában a székesfehérmegyei Gúttamási-i fiókegyházközségi róm. kath. kántortanítói állomásra hirdetett pályázat eredménytelen maradván, arra az ott közölt feltételek mellett *december 5-iki* határnapnál újabb pályázat hirdetik. *Janky Ede*, esp.-pléb. 948 1—1

A ráckevei kath. iskolához egy, esetleg két órás helyettes tanító-tanítónő kerestetik, fizetés megegyezés szerint. *Elnökség.* 957 1—1

Szepesi püspöki megye.

A 43. számban hirdetett lipótuzsnai állomás, püspöki határozat folytán, *f. hó 29-re* áttetett. 943 1—1

A frigyevágásai (Szepes m.) róm. kath. II. tanítói állomásra *november 30-ára* pályázat hirdetik. Az állomás jövedelme 1000 kor. A folyamodók fölszerelt kérvényeiket a pályázati napig a kerületi tanfelügyelőhöz Szepesgyörkére, u. p. Ujterebes, küldjék. Az iskolások anyanyelve lengyeles tót. *Kubaszuk Antal*, esperes-tanfegyelő. 937 1—1

Az újterebesi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *december 17-ére* pályázat hirdetik. Jövedelem: 1. Készpénz 650 kor. 2. Öt pozsonyi mérő zab községi munkával bevettve vagy annak pénzértéke, 10 kor. 3. Két az iskolához tartozó kertnek haszon-

elvezete, jelenlegi bérlete 16 kor. 4. Hat bécsi öl hasított tűzifa a házhoz szállítva, 72 kor. 5. Szabad lakás. 6. Feketebérc filiális községből hét pozsonyi mérő zab. öt köve len, vagy azok pénzértéke, 30 kor. 7. Stoláris jövedelem 34 kor. 8. Alapítványi szentmisék után 26 kor. 9. Állami segély 184 kor. Az iskolások anyanyelve lengyeles tót. Fölszerelt folyamodványok a kerületi tanfelügyelőséghez küldendők Szepesgyörkre, u. p. Ujterebes. 952 1—1

A rózsashegyi róm. kath. iskolaszék *december 15-ére* két belvárosi és egy külutcai, illetve három külutcai tanítói állásra pályázatot hirdet, mert lehetséges, hogy a két belvárosi állás áthelyezésével két külutcai tanítóval fog betölteni. Jövedelmek: alapfizetés évi 1200 kor., törvényes korpótlék, a belvárosban 360 kor. lakber, a külutcákban természetbeni lakás és végül kert, vagy annak ellenértéke gyanánt 20 kor. készpénz. A folyamodók tartoznak kérvényüket oklevéllel, keresztlevelel, működési bizonyítványikkal s nős vagy nőlen állapukat igazoló bizonylattal felszerelni és főt. *Fischer József* rózsashegyi róm. kath. iskolaszék elnökéhez beküldeni. 968 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A hóttói (zalaegerszegi járás) róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítói állásra *december 1-iki* határidővel pályázatot hirdet. Javadalmazása a községtől 532 kor., 1000 koronáig való kiegészítés az államtól kéretik. Lakás két szoba, konyha, kert. Folyamodványok a bonádófdölei plébániahivatalhoz (u. p. Alsógöd) intézendők. 967 1—1

A perestói (Vas m.) róm. kath. elemi iskolánál az ujonnan szervezett III. tanítói állásra *november 30-ig* pályázatot hirdetnek. Javadalma: 900 kor. államsegély, 100 kor. hitközségtől. Egyszobás lakás. Kötelessége a reábizott osztályt önállóan vezetni, a kántoriakban szükség esetén díjtalanul segídezni, a férfi ismétlősöket oktatni. Csak nőlen férfiak pályázhatnak. Állás 1910. január 1-én elfoglalandó. *Iskolaszék.* 942 1—1

A nyögéri plébániához tartozó *bejci* fiókközség róm. kath. kántortanítói állására pályázatot hirdetnek. Javadalma: lakáson kívül karegabona, tandíj, föld, fizetékiegészítés stb. címen díjlevél szerint 1000 kor. Kertilletmény 20 kor. Faiskola kezelésért 60 kor. (Megjegyzetik, hogy a jelenlegi gabonaár és földbér mellett a jövedelem legalább 200 koronával több.) Kérvények *november 28-ig* főt. *Kovács Károly* plébános úrhoz küldendők Nyögérbe (Vas m.). Választás november 29-én. *Az iskolaszék.* 945 1—1

A szabari róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetnek. Jövedelme: kétszobás lakás, kert, gazdasági épület, 1100 kor. a hitközségtől évnegyedenként előre, kántori 100 kor., 16 méter fa hazaszállítva és felvágva, melyből az iskola is fütendő. Nyelv magyar és horvát. Választás *november 28-án* délután. Kérvények *Kalocsai Alajos* elnökhöz intézendők Incédre. Posta helyben. 954 1—1

A kámi plébániához tartozó *alsóujlaki* róm. kath. ujonnan szervezett II. tanítói (vagy tanítónői) állás lemondás folytán megüresedvén, ezen állás betöltésére *november 25-ig* pályázatot hirdetnek, amely napon a választás is megejtetik. Javadalma: 1. az 1907. évi XXVII. t.-c. értelmében kétszobás lakás, konyha, kamarával. 2. A törvényes kertilletmény fejében a község pénztárából 20 kor. 3. A község pénztárából 100 kor. fizetés. 4. Államsegély 1910. január 1-től a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter által folyósítva 900 kor. Az iskola-terem fűtésére szükséges fa felvágva, tisztogatás és fűtés a község részéről. összesen 1020 kor. Kötelességeinek teljesítése a díjlevélben foglaltatnak. Az állomás 1910. január 1-én elfoglalandó. Személyes megjelenés kívántatik. Kellőleg fölszerelt kérvények *Töke György* világi elnökhöz Alsóujlak, u. p. Kám (Vas m.) küldendők. *Az iskolaszék megbízásából Horváth János*, iskolaszéki jegyző. 960 1—1

A máriafalvai (Vas m.) plébániához tartozó *Grodno* fiókközségben az ujonnan szervezett róm. kath. osztaltan iskolánál a tanítói állásra pályázatot hirdetnek. Javadalma a díjlevél szerint: Szabad lakás, két szoba, konyha, padlás, pince, éléskamra, faház. Készpénzben: a hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., házikert ellenértéke gyanánt 20 kor., összesen 1020 kor. Természetben 4 öl puha tűzifa, házhoz szállítva, felvágva a tanítói lakás fűtésére. átlagos értéke a 20 kor., összesen 80 kor., a tanterem fűtésére a hitközség külön ad fát. Addig, míg a tanítói lakás is tavaszig meg nem készül, a tanító egy magánházaiban lakik, áll egy szoba és egy konyhából: az előadás az új tanteremben. A tanító kötelessége: a mindennapi- és ismétlő iskolásokat az előírt tanterv szerint tanítani; a gyermekeket vasár- és ünnepnap a 3 kilométernyi távolságra fekvő anyaközségbe, Máriafalvára, — lehetőség szerint, amint az időjárás engedi — templomba, isteni tiszteleltre vezetni és ott a gyermekekre ügyelni; és ha a máriafalvai plébános elfoglaltsága vagy a zord időjárás miatt a hittani oktatást meg nem tarthatná, a hitelemzést is elvégezni. Nyelv: német-magyar. A tanítónak németül kell tudnia. Határidő *dec. 26.* és ugyanakkor a választás. Személyes megjelenés nem kívántatik. Az állás 1910. január 1-én elfoglalandó. Csak férfitanítók pályázhatnak. A kérvények *Fritz Nándor* plébánoshoz, mint iskolaszéki elnökhöz Máriafalva (Vas megye) küldendők. 961 1—1

Váci egyházmegye.

A szendehelyi (Nógrád m.) kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Díjlevél összegjavadalma 1642 kor. 13 fillér. Német nyelv tudása követeltetik. Kérvények *november 28-ig* adandók be. Választás november 28-án. *Iskolaszék.* 939 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Somogyhársági róm. kath. elemi népiskolához osztálytanítói állásra *december 1-ig* pályázatot hirdetnek. Fizetése 400 kor. a hitközségtől, egy butorozott szoba, kertválság címen fűtés és takarítás. Államsegély 600 kor. Tanítja az I., II. vegyes mindennapi s a fiú ismétlő tanköteleseket. Köteles a kántoriakban segíteni, a «Gondviselés» tanítói nyugdíjintézet tagjává lenni s a ker. tanítói gyűlésekre eljárni. *Az iskolaszék.* 962 1—1

Vaszar (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék III. oszt. tanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: Községi pénztárból 120 kor., államsegélyből 880 korona — esetleg törvényes korpótlék: — továbbá egy butorozott szoba ágynemű nélkül. Kötelességei: az iskolaszék által kijelölt osztály tanköteleseit a törvénytábla módon oktatni és nevelni; ha férfitanító választatik meg, az összes kántori teendőben segídezni, szükség esetén önállóan is végezni; ha pedig nő, akkor kézimunkát úgy a mindennapi, mint ismétlőknél díjtalanul tanítani. A tanköteleseket az istentiszteletekre elkisérni. Pályázati határidő *nov. 28.* A megválasztott köteles a veszpréme egyházmegyei róm. kath. tanítók «Gondviselés» című segély intézetébe belépni. Oklevéllel ellátott kérvények *Török Árpád* pléb., iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 959 1—1

A vonyarcvashegyi (Zala m.) róm. kath. elemi iskolánál ujonnan szervezett osztálytanítói állásra *nov. 30-án* d. u. 3 órára az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalom: az állampénztárból 900 kor., a községtől 100 kor., $\frac{1}{4}$ magyar hold kert helyett 1 öl tűzifa házhoz szállítva és felvágatva, értéke 32 kor., egy butorozott szobából álló lakás, értéke 60 kor., összesen 1092 kor. Kötelessége az iskolaszék által reábizott mindennapi ismétlő tanköteleseket tanítani a püspöki tanterv szerint s kántorságban a kántortanítónak segídezni, sőt helyette a kántori teendőket önállóan is végezni, amely esetben az érte járó díjak ötöt illetik. Az egyik templomban ünnep- és vasárnaponként litániázni. Személyes megjelenés a fenti időben megkívántatik. Kérvények

Dr. Dunst Ferenc apátplébános úrhoz Keszthelyre küldendők. Megbízásból György Ferenc, körjegyző.
951 1-1

Eladók igen szép, egvéves, gyökeres, fás, szőlőoltványos nagy mennyiségben, megbízható fajtisztaságban Kintli György zalaszentlászlói plébánosnál. 964 1-3

Kerestetik egy segédkantór. Bővebb fölvilágosítást az alábbiottal. Zseliznyák József, róm. kath. kantór. Gyetva. (Zolyom m.) 936 1-2

Ajánlkozás. Egy jó lelkületű, szelid természetű, középkorú kath. nő, tanító özvegye, ajánlkozik házvezetésre, gazdasszonyi munkára. Cim: Zsely tanítóé, Gyomöre, Győr megye, poste restante. 926 1-1

Kérelem a tanítókhoz!

A „NEMZETI KÖNYVTÁR” kiadóhivatala (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 4. sz.) tisztelettel felkéri azokat az igazgató és tanító urakat, akik „OKTÓBER HATODIKA” című, iskolai ünnepek céljára irt füzetet megtartották, hogy annak 70 fillérműi árát vagy a megküldött csekklepton, vagy pedig póstatulvánnyal beküldeni sziveskedjenek.

940-2

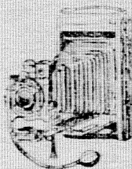
STAMPAY KATH. ÉNEK- ÉS IMAKÖNYVE,

(XVI. kiadás, 256 oldal, 24 old. kotta ingyen!) amely 30 és 50 filléres kötésekben kapható Kőbükön (Esztergom m.), jövő évben áremelés nélkül bővítve lesz!

761 5-20

Fényképkészülékek,

valódi pártisi színházi látesövek és a világhírű Hensoldt-téle prizmas távesöveket csekély havi törlesztésre szállítja

NOWOTNÝ J. Budapest, VI. k., Nagymező u. 21.

Kerjen „F” jelű árjegyzéket. Nagy raktár fényképezési cikkekben.

41-III.

Tanító urak,

nyugdíjban lévők is havonta 3-400 koronát

kereshetnek biztosítások szerzésével. Fő-kellék a **társadalmi összekottetes**. Ajánlatok „**Mellékjövő elem 1729**” jelige alatt **BLOCKNER I.** hirdető irodájába, Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám intézendők

919-2

Március 15-ére

irt Loveczky Ernő legújabb énekes, 3 felvonásos gyermekszínműve kapható **1 koronáért** a szerzőnél Pecssett és a Szent-István-Társulatnál is.

2-10

KARÁCSONYI PÁSZTORJÁTÉK

33 fillér bérmen've

TOKAJI BOR

Uj - 50. Ó - 65, I - 2 - K.

Asszu 2 - koronaért kapható

SZTARECZKY GEZA tanítónál

TOLCSVA (Zemplénm.).

Kérjen árjegyzéket. Boraim ajánlását honoralom

918 2-10

NÉPISKOLAI CIMTÁBLÁK

45x60 cm. nagyságban, rendkívül tartós, ömlesztett acélbádoglemezről, fehérzománc alapfestéssel, tekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként **10 koronáért** megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 B. sz.

Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető.

278-

Tanítónők és Tanítók! Kérjék mindenkor és ajánlják mindenütt a valódi „Patria” pótkávé, mely megbízható **tősgyökeres magyar** gyártmány, minden csomag és dohoz „Patria” szerződésünk szerint az „Eötvös-Alap”-nak hasznot hoz, miért is erkölcsi kötelességünk ezen kitűnő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításon az **első** díjat nyerte és minden üzletben kapható. **Zamatos, színdus, jó kávé** csakis a

264

valódi „PATRIA” pótkávéval

készíthetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a leg gondosabban készült és **minősége** minden más gyártmányt felülmúl.

Orgona-harmoniumokat

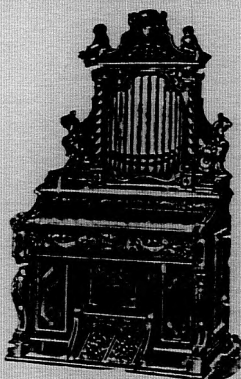
mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bőrműves szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknök s lelkészeknek különös szeszalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 98

Elsőrendű légszivó-rendszerű harmóniumok speciális beszerzési forrása — Monarchlában. —

Elismert elsőrangú műemkek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEJYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Vetítógépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézete kibocsátotta **II. számú diapositív jegyzékét** az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a «**Szövegeknyveket**». A vállalat paedagógiai irányítója **Moussong Géza**, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet **képei a legolcsóbbak**, s mégis minden sorozathoz **díjtalanul** csatolják a megfelelő szövegeknyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítógép ára 80—100 korona. A diapositívek darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lő-

==== völde-tér 7. szám. ====

584

Az új miniszteri tantervhez és utasításhoz alkalmazott, teljesen átdolgozott ötödik kiadása hagyta el legközelebb a sajtót Juhay Antal

A GYERMEK ELŐ TANÍTÓJA

című nagy vezérkönyvének, mely az elemi népiskola első osztálya számára előírt összes tantárgyak tanításában kalauzolja a tanítókat.

Az 512 oldalra terjedő kötetből különösen **AZ ÍRVAOLVASÁSSAL, SZÁMTANNAL ÉS A BESZÉD-ÉS ERTELEMGYAKORLATOKKAL**

foglalkozó részeket emeljük ki, amelyekben az egész évi anyagot módszeresen kidolgozott gyakorlati leckékben ismerteti a szerző. E kötet használata mellett minden más vezérkönyv nélkülözhető az első osztályban.

ÁRA FÜZVE 6 KORONA.

Ugyanezen szerzőtől megjelent:

A második osztály vezérkönyve. Második kiadás. Füzve ... 6 K
A harmadik osztály vezérkönyve. Füzve ... 5 «
A negyedik osztály vezérkönyve. Füzve ... 5 «

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapesten, IV., Keoskeméti-utca 2.) és minden hazai könyvkereskedőnél.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosíttassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániái csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szivesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide sziveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

98 15—24

A vonatok indulása Epest ny. p. udvarról.

Érvényes 1909 október 1-től.

A vonatok érkezése Epest ny. p. udvarra.

Dél felé				Délután				Dél felé				Délután			
VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE
102	1 00		Wien, Paris, Ostende, London	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	701 ¹⁾	12 50	k. o. e.	Konstantin, Bukarest	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
148	5 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	410 ²⁾	12 14		Esztergom	145	5 25	sz. v.	Dunakeszi-Alag	159	12 55		Bukarest, Bázias
122	5 45		Parkany-Nana	162	12 15		Rákospalota-Ujpest	723	5 30		Cegléd	133	1 20		Nagymaros
718	5 50		Szeged, Szolnok	125	12 25		Nagymaros	735	5 45		Cegléd	703	1 25	gy. v.	Paris, Wien, Nagyszombat, Kolozsvár, Temesvár, Szeged, Szolnok
152	6 00		God	114	12 43		Wien	4101	5 50		Esztergom	103	1 40		(Sz. Nemeti, Szolnok)
4102	6 10		Esztergom	163	1 10		Dunakeszi-Alag	139	6 00		Nagymaros	508	1 50		Esztergom
6502	6 20		Lajosmizse, Kecskemét	4114 ³⁾	1 30		Pilis-szaba	6505	6 10		Lajosmizse	4107	2 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag
130	6 35		Rákospalota-Ujpest	504	2 00	gy. v.	Szolnok, Kolozsvár, Brassó, Szamar, Vemeti	147	6 15		Rákospalota-Ujpest	161	2 25		Rákospalota-Ujpest
512	6 55	gy. v.	Nagyvárad, Arad	128	2 10	sz. v.	Parkany-Nana	721	6 20		Szolnok, Cegléd	163	3 00		Rákospalota-Ujpest
1404	7 05		Brassó, Nagyszombat	164	2 15		Rákospalota-Ujpest	1407	6 35		Berlin, Zsolna	6507	3 20		Kecskemét, Lajosmizse
104	7 55		Wien, Berlin	4108	2 20		Esztergom	217	7 00	tszsz.	Parkany-Nana	713	4 05		Szeged, Szolnok
154	8 00	sz. v.	Dunakeszi-Alag	106	2 30	gy. v.	Wien, Paris	727	7 25		Cegléd	127	4 10		Nagy-Maros
712	8 30		Temesvár, Karansebes, Bázias	120	2 35	sz. v.	Galanta	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Maramarossziget)	419	5 00		Esztergom
4104	9 00		Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	215	5 30	tszsz.	Ersékújvár
118	9 20		Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	117	7 40		Paris, Wien	165	5 38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
156	9 35		Rákospalota-Ujpest	6504	2 50		Lajosmizse, Kecskemét	4103	7 45		Esztergom	115	5 55		Wien, Berlin
708	9 40	gy. v.	Orsova, Bázias	180	4 20		Rákospalota-Ujpest	6501	7 50		Kecskemét, Lajosmizse	106	7 10	gy. v.	Wien
6508	11 15	sz. v.	Lajosmizse, Kecskemét	716	4 30		Nagymaros	151	7 55		God	711	7 40	sz. v.	Temesvár, Bázias
158	11 25		Rákospalota-Ujpest	108	5 15	gy. v.	Szeged	181	8 10		Parkany-Nana	4113 ⁴⁾	8 10		Pilis-szaba
				168	5 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	719	8 25		Kiskunfélegyháza	167	8 20		Nagymaros
				124	6 25		Parkany-Nana	153	9 10		Dunakeszi-Alag	169	8 35		Dunakeszi-Alag
				724	6 30		Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	125	8 50		Parkany-Nana
				4110	6 40		Esztergom	1408	9 30		Berlin, Zsolna, Pozsony	107	9 05	gy. v.	Wien
				149	6 50	gy. v.	Berlin, Pozsony	155	10 20		Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	sz. v.	Esztergom
				726	6 55	sz. v.	Cegléd, Szolnok	715	10 40		Szeged	6503	9 35		Kecskemét, Lajosmizse
				170	7 15		Dunakeszi-Alag	119	11 00		Galanta	1406	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				725	7 35		Cegléd					511	9 55		(Nagyszombat, Brassó, Kolozsvár, Stanslau)
				6506	7 40		Lajosmizse					171	10 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag
				710	8 05		Bukarest, Bázias					129 ⁵⁾	10 25		Vác ⁶⁾
				132 ⁷⁾	8 15		Vác ⁸⁾					113	10 35		Wien
				4112	8 30		Esztergom					717	10 50		Szeged, Szolnok
				172 ⁹⁾	8 45		Dunakeszi-Alag					901 ¹⁰⁾	10 55	k. ost. ex. v.	Konstantinápoly, Belgrad, London, Ostende, Paris, Wien
				502	9 10	gy. v.	Nagyvárad, Kolozsvár, Bukarest, Stanslau								
				1408	9 20	sz. v.	Zsolna, Berlin								
				118	10 00		Wien, Paris								
				706	10 15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 35	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				140	11 10		Nagymaros								
				902 ¹¹⁾	11 20	k. o. exp. v.	Belgrad, Konstantinápoly								
				702 ¹²⁾	11 30		Bukarest, Konstantinápoly								
A vonatok indulása Buda-Császártúrdoról.				A vonatok érkezése Buda-Császártúrdor.				A vonatok indulása Buda-Császártúrdor.				A vonatok érkezése Buda-Császártúrdor.			
4002	6 00	sz. v.	Esztergom	delelőtt	4001	5 53	sz. v.	Esztergom	delelőtt						
4004	8 52		Esztergom	delelőtt	403	7 48		Esztergom	delelőtt						
4006	12 08		Esztergom	délután	405	10 04		Esztergom	delelőtt						
4014 ¹⁾	12 57		Pilis-szaba	delelőtt	407	2 10		Esztergom	délután						
4008	2 11		Esztergom	delelőtt	409	5 20		Esztergom	délután						
4010	6 30		Esztergom	delelőtt	4033 ²⁾	8 21		Pilis-szaba	delelőtt						
4012	8 22		Esztergom	delelőtt	4011	9 31		Esztergom	delelőtt						

A vonatok indulása Epest k. p. udvarról.

Érvényes 1909 október 1-től.

A vonatok érkezése Epest k. p. udvarra.

Dél felé				Délután				Dél felé				Délután			
VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE	VONAT-SZÁM	óra	perc	VONAT-NEVE
1110	5 50	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	914	12 10	sz. v.	Kiskörös	513 ¹⁾	4 40	sz. v.	Tápiószecső	323	12 10	sz. v.	Gödöllő
128	6 10		Nagykanizsa, Triest	610	12 20		Arad, Maramarossz.	645	5 00	tszsz.	Arad, Nagyvárad, Debrecen	1006	12 15	gy. v.	Napoly, Nizza, Róma, Fiume
10	6 35		Wien, Graz, Sopron	9	12 30		Szombathely, Wien	339	5 10	v. v.	Berlin, Ruttká	609	12 30	sz. v.	Tomis, Arad, Maramarossz.
1502	6 50	gy. v.	Kassa, Cserba	310	12 30		Hatvan	309	5 30	sz. v.	Hatvan	801	12 45	gy. v.	Berlin, Ruttká
1002	7 00		Fiume, Torino, Róma	324	1 25		Gödöllő	1707	5 45		M. Sziget, Stanslau	7	12 50	sz. v.	Wien, Sopron, Szombathely
302	7 05		Pécs, Vinkovce	1304	1 40	gy. v.	Fehring, Graz	909	5 45		Belgrad, Bosna-Bród	401	1 00	gy. v.	Lemberg, Munkacs
906	7 10		Ruttká, Poprad-Felka	1564	1 50		Kassa, Poprad-Felka	19	5 55		Torhagy	903	1 05		Konstantinápoly, Bród
1302	7 25		Újpesta, Belgrad, Sufa	812	1 55	sz. v.	Szabadka, B.-Bród	607	6 05		Brassó, Arad	601	1 15		Bukarest, Arad
402	7 35		Fehring, Graz, Triest	602	2 00	gy. v.	Arad, Bukarest	17	6 10		Komarom, Gyékényes	1	1 30		London, Paris, Wien
322	7 40	sz. v.	(Lemberg)	4	2 05		Wien, Paris	11	6 25		Wien				(Gyékényes, Eszék)
908	7 45		(Maramarossziget)	404	2 15		Kassa, Lemberg	405	6 30		Lemberg, Kassa, M.-sziget	1901	1 40		(Pécs, Bród)
506	8 00		Belgrad, Bród, Sofia	24	2 25	sz. v.	Bicske	319	6 50		Gödöllő	1501	1 55		Bartfa, Kassa
1508	8 10		Arad, Brassó	312	2 30		Hatvan, Sátoraljaúj.	1911	6 50		Paks, Bród, Eszék	1301	2 10		Graz, Fehring
508	8 20		Kassa, Cserba	510	2 40		Szolnok	1505	7 00	gy. v.	Csorba, Kassa	315	3 10	sz. v.	Szerencs, Hatvan
408	8 40		Kolozsvár, Brassó	1902	2 55	gy. v.	Eszék, Bosna-Bród, Gyékényes	1307	7 10	sz. v.	Graz, Fehring	23	4 15		Bicske
1008	8 45		Munkacs, M.-sziget	1022	3 05	v. v.	Paks	507	7 20		Brassó, Kolozsvár	825	5 25		Gödöllő
306	9 15		(Zagrab, Fiume, Pécs)	904	3 20	gy. v.	R. Bród, Belgrad, Konstantin.	911	7 25		Szabadka	15	6 35		Győr, Veszprém
32	9 20	gy. v.	Arad	394	3 30		Ruttká, Berlin	321	7 30		Gödöllő				(Brassó, Kolozsvár)
				1104	3 50		Balatonfüred, Tapolca	811	7 40		Hatvan	506	6 40		Debrecen
				1004	4 10		(Róma, Nizza, Napoly)	1003	7 50	gy. v.	Róma, Fiume, Triest	421	6 55	Vv.	Szerencs, Hatvan
				325	4 25	sz. v.	Gödöllő	1509	8 15	sz. v.	Csorba, Kassa	3	7 05	gy. v.	Wien, Graz
				18	4 30		Komarom	509	8 30		Szolnok	305	7 10	sz. v.	Berlin, Ruttká
				328	5 20	sz. v.	Gödöllő	313	8 45		Hatvan	605	7 25		Brassó, Arad
				508	5 40		Kolozsvár, Brassó	1007	9 05		(Fiume, Bród, Pécs)	907	7 35		Belgrád, Bród
				308	5 55		Ruttká, Berlin	13	9 20		Győr	407	8 00		Munkacs, Maramarossziget
				1510	8 10		Kassa, Cserba	913	9 40		Szabadka	1009	8 15		Fiume, Bród, Pécs
				514	8 25		Szolnok	307	9 50		Berlin, Ruttká	1705	8 20		Stanslau, M.-sziget
				334	8 50		Gödöllő	1101	9 55	gy. v.	Tapolca, Balatonfüred	25	8 35		Bicske
				1006	9 00	gy. v.	Fiume, Nizza, Triest	5	10 15		Sopron, Győr	1507	8 45		Csorba, Kassa
				1306	9 25	sz. v.	Fehring, Graz	21	10 45	sz. v.	Triest, Nagykanizsa	9	9 00		Wien, Graz
				608	9 30		Arad, Brassó					331	9 05		Pécel
				1506	10 00		Kassa, Cserba					303	9 15	gy. v.	Berlin, Ruttká
				910	10 10		Belgrad, Eszék, Sarajevo					1001	9 35		(Róma, Fiume)
				406	10 15		Lemberg, Kassa, M.-sziget					915	9 45	sz. v.	(Kövecse, Pécs, Triest)
				1010	10 30		Wien, Paris					403	9 55	gy. v.	Kiskörös
				898	11 10	v. v.	Fiume, Napoly								